

Concluziile Dezbaterei publice „Scrutinul din 28 noiembrie 2010 prin prisma îmbunătățirii proceselor electorale din Republica Moldova”

Miercuri 2 martie 2011 a avut loc Dezbaterea publică cu tema „Scrutinul din 28 noiembrie 2010 prin prisma îmbunătățirii proceselor electorale din Republica Moldova” organizată de Asociația Promo-LEX.

Pornind de la Raportul final de monitorizare a alegerilor din 28 noiembrie 2010, realizat în cadrul efortului de monitorizare a Asociației Promo-LEX, dezbaterii publice au fost supuse îngrijorările majore semnalate în Raportul final cum ar fi: întocmirea defectuoasă a listelor electorale, lipsa transparenței financiare din partea concurenților electorali în ceea ce privește reflectarea cheltuielilor, dar și utilizarea resurselor administrative în scopuri electorale.

La deschiderea evenimentului, Președintele Asociației Promo-LEX, Ion Manole a declarat că „deși Comisia Electorală Centrală a fost una dintre cele mai transparente și deschise instituții ale statului în ultimii ani și au fost organizate cu succes într-un termen destul de restrâns 2 scrutine parlamentare și 1 referendum, oricum mai sunt foarte multe de făcut. Acest lucru este demonstrat de numeroasele constatări, concluzii și recomandări incluse în Rapoartele de monitorizare ale observatorilor Promo-LEX. În acest context, Ion Manole a subliniat necesitatea și importanța continuării parteneriatului dintre societatea civilă și organele

electorale.

Problema majoră rămân a fi listele electorale, potrivit lui Iurie Ciocan, Președintele Comisiei Electorale Centrale în cadrul dezbaterilor a fost punctată necesitatea de intervenire în procedura de compilare și de verificare a listelor electorale. „Avem o poziție clară asupra propunerilor și lacunelor stabilite, în urma schimbului de opinie am stabilit și anumite căi de reglementare”, a mai declarat Iurie Ciocan.

Au fost evidențiate și neregulile depistate la raportarea cheltuielilor de către concurenții electorali, Pavel Postica, jurist Promo-LEX, șef adjunct al efortului de monitorizare declară că „poate este cazul ca Comisia Electorală să revizuiască regulamentul, în sensul ca să impună concurenții electorali să arate foarte clar cum sunt gestionați banii, cu atât mai mult în situația în care la alegerile locale controlul asupra respectării aspectelor de transparență financiară deja se va schimba de pe Comisia Electorală Centrală pe Consiliile Electorale de Circumscripție, care cu atât mai puțin vor avea posibilitatea să verifice transparența financiară a concurenților electorali”.

În cadrul discuțiilor au fost trasate și principalele recomandări formulate de Asociația Promo-LEX printre care și necesitatea de instituirea a unui mecanism unic de verificare de către alegători a corectitudinii înregistrării sale în listele electorale, simplificarea procedurilor de verificare logică a corectitudinii numărării voturilor, dar și instituirea unui mecanism clar de verificare a datelor în cazul depistării neconcordanțelor în procesele – verbale.

Invitații prezenți la eveniment au ajuns la concluzia că astfel de dezbateri sunt bine venite nu numai în preajma alegerilor fie ele locale sau parlamentare, iar încercările de îmbunătățire a procesului electoral trebuie să fie continue contribuind astfel la scopul final de a avea alegeri libere și corecte.

Nicolae Panfil, Secretarul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte: „Este important ca după lansarea rapoartelor de monitorizare să avem astfel de discuții pe acele concluzii și recomandări pe care le facem astfel încât ele să fie auzite, și să ajungem astfel la îmbunătățirea efectivă a climatului de organizare a alegerilor. Acest eveniment putem să îl considerăm un început de activitate în perspectiva alegerilor care vor urma, atât Promo-LEX cât și Coaliția se mobilizează în acest sens”

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților electorale, ai autorităților publice centrale și locale, ai partidelor politice, precum și ai societății civile.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte, Asociație Promo-LEX

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

**Concluziile   Dezbaterii
publice   „Scrutinul din 28
noiembrie 2010 prin prisma
îmbunătățirii   proceselor
electorale   din   Republica
Moldova”**

Miercuri 2 martie 2011 a avut loc Dezbaterea publică cu tema „Scrutinul din 28 noiembrie 2010 prin prisma îmbunătățirii proceselor electorale din Republica Moldova” organizată de Asociația Promo-LEX.

Pornind de la Raportul final de monitorizare a alegerilor din 28 noiembrie 2010, realizat în cadrul efortului de monitorizare a Asociației Promo-LEX, dezbaterii publice au fost supuse îngrijorările majore semnalate în Raportul final cum ar fi: întocmirea defectuoasă a listelor electorale, lipsa transparenței financiare din partea concurenților electorali în ceea ce privește reflectarea cheltuielilor, dar și utilizarea resurselor administrative în scopuri electorale.

La deschiderea evenimentului, Președintele Asociației Promo-LEX, Ion Manole a declarat că „deși Comisia Electorală Centrală a fost una dintre cele mai transparente și deschise instituții ale statului în ultimii ani și au fost organizate cu succes într-un termen destul de restrâns 2 scrutine parlamentare și 1 referendum, oricum mai sunt foarte multe de făcut. Acest lucru este demonstrat de numeroasele constatări, concluzii și recomandări incluse în Rapoartele de monitorizare ale observatorilor Promo-LEX. În acest context, Ion Manole a subliniat necesitatea și importanța continuării parteneriatului dintre societatea civilă și organele electorale.

Problema majoră rămân a fi listele electorale, potrivit lui Iurie Ciocan, Președintele Comisiei Electorale Centrale în cadrul dezbaterilor a fost punctată necesitatea de intervenire în procedura de compilare și de verificare a listelor electorale. „Avem o poziție clară asupra propunerilor și lacunelor stabilite, în urma schimbului de opinie am stabilit

și anumite căi de reglementare”, a mai declarat Iurie Ciocan.

Au fost evidențiate și neregulile depistate la raportarea cheltuielilor de către concurenții electorali, Pavel Postica, jurist Promo-LEX, șef adjunct al efortului de monitorizare declară că „poate este cazul ca Comisia Electorală să revizuiască regulamentul, în sensul ca să impună concurenții electorali să arate foarte clar cum sunt gestionați banii, cu atât mai mult în situația în care la alegerile locale controlul asupra respectării aspectelor de transparență financiară deja se va schimba de pe Comisia Electorală Centrală pe Consiliile Electorale de Circumscripție, care cu atât mai puțin vor avea posibilitatea să verifice transparența financiară a concurenților electorali”.

În cadrul discuțiilor au fost trasate și principalele recomandări formulate de Asociația Promo-LEX printre care și necesitatea de instituirea a unui mecanism unic de verificare de către alegători a corectitudinii înregistrării sale în listele electorale, simplificarea procedurilor de verificare logică a corectitudinii numărării voturilor, dar și instituirea unui mecanism clar de verificare a datelor în cazul depistării neconcordanțelor în procesele – verbale.

Invitații prezenți la eveniment au ajuns la concluzia că astfel de dezbateri sunt bine venite nu numai în preajma alegerilor fie ele locale sau parlamentare, iar încercările de îmbunătățire a procesului electoral trebuie să fie continue contribuind astfel la scopul final de a avea alegeri libere și corecte.

Nicolae Panfil, Secretarul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte: „Este important ca după lansarea rapoartelor de monitorizare să avem astfel de discuții pe acele concluzii și recomandări pe care le facem astfel încât ele să fie auzite, și să ajungem astfel la îmbunătățirea efectivă a climatului de organizare a alegerilor. Acest eveniment putem să îl considerăm un început de activitate în perspectiva alegerilor

care vor urma, atât Promo-LEX cât și Coaliția se mobilizează în acest sens”

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților electorale, ai autorităților publice centrale și locale, ai partidelor politice, precum și ai societății civile.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Președinte, Asociație Promo-LEX

Tel: (22) 450024, GSM: 069070800, e-mail: info@promolex.md

Raportul final al observatorilor Promo-LEX trasează recomandări de îmbunătățire a procesului electoral

Chișinău, 8 februarie 2011 – [Raportul final de monitorizare a alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010](#), lansat astăzi de Asociația Promo-LEX, încheie activitățile misiunii de monitorizare și cuprinde principalele tendințe constatate de observatori, îngrijorările efortului și recomandările menite să îmbunătățească procesul electoral în Republica Moldova.

Efortul Promo-LEX a constatat că administrația electorală și publică au avut o prestație echilibrată și majoritatea concurenților au desfășurat campanii electorale diverse și active într-un mediu competitiv sănătos. Alegătorii au manifestat interes sporit față de scrutin prin prezență masivă la urne, iar rezultatele operațiunilor specializate ale efortului de monitorizare Promo-LEX au confirmat, în mare, rezultatele oficiale atât la numărarea inițială cât și la renumărarea voturilor.

Totuși, procesul electoral a cunoscut devieri, atât sporadice cât și sistematice, de la procedurile electorale naționale și practicile democratice internaționale. Concurenții electorali au eșuat să manifeste transparență financiară, iar cazurile izolate de violență și intoleranță au umbrat pe alocuri cursa electorală. De asemenea, Promo-LEX a constatat că procesul de numărare și renumărare implică utilizarea excesivă a controalelor logice făcându-l susceptibil la erori umane. Efortul de monitorizare constată cu regret pasivitatea alegătorilor față de corectitudinea înscrierii lor în listele electorale.

„Cu toate că alegerile din 28 noiembrie au fost un exercițiu democratic activ, rămânem îngrijorat de transparența limitată a deciziilor majore din cadrul procesului electoral,” a spus Pavel Postică, șeful-adjunct al misiunii de observare. „Anunțarea datei alegerilor, modificările pripite la legislație electorală, finanțarea campaniilor și ciocnirile între concurenți și aliați, renumărarea organizată peste noapte ar putea diminua pe viitor din încrederea alegătorilor în alegeri”.

În urma tendințelor constatate, efortul de monitorizare a formulat îngrijorări clasificate în dependență de ponderea criteriilor precum: numărul, geografia și repetarea în timp a constatărilor; consecințele asupra procesului electoral și persoanelor implicate; și urgența intervenției din partea autorităților. Aceste îngrijorări au servit un prilej potrivit

pentru elaborarea în bună credință a unui set de recomandări menite să contribuie la îmbunătățirea proceselor electorale și creșterea încrederii publicului în alegeri.

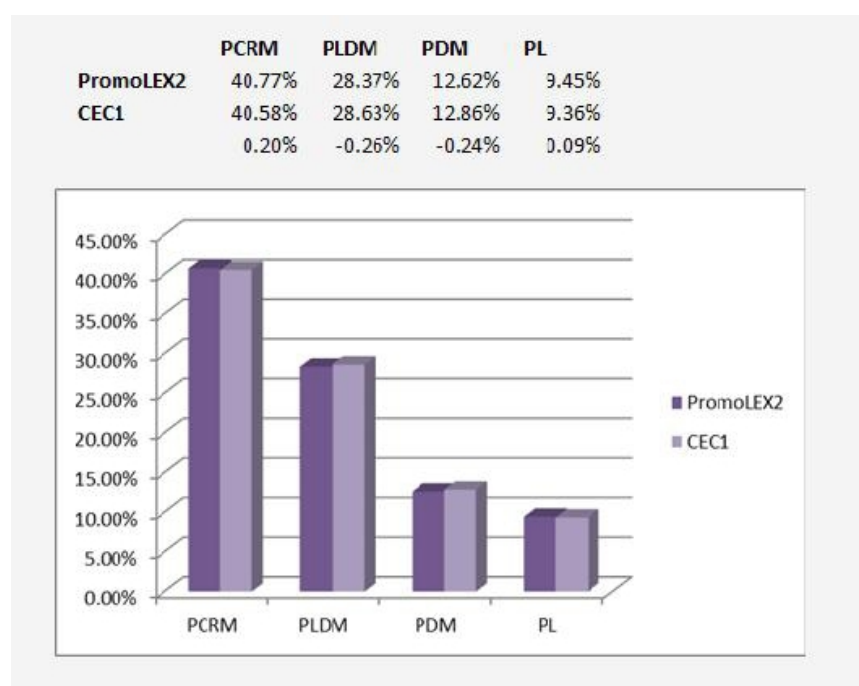
Promo-LEX a desfășurat efortul de monitorizare al alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010, în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. Misiunea a monitorizat procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din R. Moldova în perioada 6 octombrie – 27 decembrie 2010. Efortul a implicat, în teritoriu, 42 observatori pe termen lung, 30 observatori pe termen mediu, și circa 2400 observatori pe termen scurt. Activitatea observatorilor din teritoriu a fost coordonată de o echipă centrală, care, de asemenea, a asigurat instruirea tuturor observatorilor în domeniul procedurilor electorale și caracterului non-părtinitor și independent al efortului de monitorizare.

Promo-LEX a desfășurat Numărarea în paralel a voturilor (PVT), Numărarea rapidă statistică (Quick Count) calitativă și cantitativă, și observarea suplimentară a zilei scrutinului prin intermediul echipelor mobile. La renumărare, observatorii au efectuat totalizarea în paralel a rezultatelor renumărării. Efortul a elaborat și publicat 4 rapoarte intermediare pe parcursul campaniei electorale, 3 rapoarte intermediare în ziua scrutinului, 3 comunicate de presă privind operațiunile speciale și prezentul raport final.

Asociația Promo-LEX este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, axată pe promovarea în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, a valorilor democratice și a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului. Efortul de monitorizare Promo-LEX, a beneficiat de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED) și National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în rapoartele efortului de monitorizare aparțin

Observările Promo-LEX arată că renumărarea voturilor a fost realizată în termeni, dar cu devieri de procedură și atitudine nepăsătoare

După monitorizarea totalizării renumărării voturilor în toate Circumscripțiile Electorale din țară, și a [Totalizării în Paralel](#) efectuate, Promo-LEX a constatat că renumărarea rezultatelor scrutinului confirmă, în marja

de maxim 0.49%, rezultatele numărării efectuate imediat după alegeri.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a antrenat peste 80 de observatori în circumscripțiile electorale din țară. Aceștia au asistat direct la procesul de transmitere a sacilor cu materiale electorale către birourile electorale ale secțiilor de votare (BESV), după care au observat procesul de transmitere, după renumărare, a sacilor cu materiale electorale de la BESV la CER. Observatorii au făcut copii digitale ale proceselor verbale de renumărare cu ajutorul aparatelor de fotografiat. În baza fotografiilor transmise din teritoriu, s-a efectuat calcularea rezultatelor renumărării

voturilor, în paralel cu CEC.

În pofida deficiențelor tehnice, dar și a atitudinii nepăsătoare manifestate de o parte a funcționarilor electorali, procesul de renumărare a voturilor a fost efectuat cu încadrarea în termenii prescriși de legislație. Efortul de monitorizare Promo-LEX, salută mobilizarea în termeni restrînși a majorității funcționarilor electorali pentru organizarea și desfășurarea renumărării voturilor. De asemenea, Promo-LEX constată cu satisfacție majorarea esențială a numărului de procese verbale întocmite de birourile electorale ale secțiilor de votare fără greșeli logice, în baza formulelor de verificare stabilite de CEC.

Observatorii Promo-LEX au constatat și unele nereguli și lacune în timpul procesului de renumărare. Pentru îmbunătățirea ulterioară a procesului de renumărare și îndeplinind cu responsabilitate misiunea unui efort de monitorizare a alegerilor, Promo-LEX atrage atenția actorilor electorali relevanți la observările totalizate în prezentul document.

Printre observările efortului de monitorizare Promo-LEX se numără începerea cu întârziere a procesului de renumărare. Conform prevederilor Instrucțiunii CEC, renumărarea urma să înceapă de la ora 08.00, pornind cu repartizarea materialelor electorale de la Judecătoria către BESV. Abateri la capitolul repartizării sacilor cu documente electorale au fost înregistrate în 24 din 35 circumscripții electorale. Astfel în 18 circumscripții electorale, s-au constatat întârzieri de până la o oră, iar în 6 circumscripții electorale – de mai mult de o oră.

Totodată, au fost constatate carențe în instruirea membrilor BESV. Unele organe electorale teritoriale nu au reușit să organizeze instruirea membrilor organelor electorale primare (BESV) înainte de ziua renumărării. În unele regiuni instruirile au avut loc chiar în ziua renumărării ceea ce a

cauzat întârzierea procesului de eliberare a materialelor electorale.

Observatorii Promo-LEX au constatat în 8 circumscripții electorale 30 de cazuri izolate de predare a sacilor conținând materiale electorale cu sigilii aparent deteriorate. Din cele observate, Promo-LEX constată că sigiliile sunt de calitate proastă și depășită de timp și pot fi ușor deteriorate în urma transportării, mutării, sau altor situații similare. Astfel, faptul constatării deteriorării sigiliilor este neconcludent pentru evaluarea integrității materialelor electorale la această etapă.

Recepționarea pachetului de materiale electorale pentru renumărare a avut loc contrar prevederilor Instrucțiunii CEC. În conformitate cu prevederile instrucțiunii, pachetul cu documente electorale urmează a fi recepționat de către președintele BESV însoțit de cel puțin doi membri și paza poliției. Această normă a fost respectată doar în 6 circumscripții electorale. În 848 secții de votare din 1962, observatorii au constatat abateri de la această normă.

Procesul de numărare a voturilor este realizat prin două proceduri: procedura preliminară de întocmire a unui formular special și procedura de verificare a datelor preliminare. Această procedura de verificare a datelor preliminare, prin întocmirea formularului special, nu a fost prevăzută la renumărarea din 15 decembrie 2010.

Funcționarii electorali din unele consilii electorale au îngăduit observatorilor Promo-LEX dreptul de a face fotografii digitale ale proceselor verbale de renumărare. Situația s-a atestat, în special, în municipiul Chișinău, la preturile Botanica și Ciocana. Procesele verbale de renumărare din Ciocana au fost puse la dispoziția observatorilor doar la 16 decembrie, în incinta CEM Chișinău. Argumentarea refuzului în unele situații a fost neclară, fapt care a determinat depunerea unei sesizări de către observatorii Promo-LEX.

Răspunsul la sesizare a fost primit la 17 decembrie 2010. Conform acestuia, observatorilor li s-a refuzat fotografierea, deoarece ei nu au informat despre intenția de a fotografia procesele verbale de renumărare, președintele CEM Chișinău. Președintele nu a fost găsit și informația publică referitor la locul aflării acestuia lipsea. Procesele verbale de renumărare de la 3 secții de votare de la Botanica așa și nu au fost puse la dispoziția observatorilor.

În urma prelucrării celor 1959 de procese verbale la care au avut acces observatorii, operatorii Promo-LEX au constatat abateri de la controalele logice, conform formulelor de verificare stabilite de CEC, în 147 procese verbale. Din cauza unor obstacole obiective, precum fotografiile necalitative realizate de observatori, nu s-a reușit procesarea și luarea în calcul a 100 procese verbale.

În urma procesării și calculării datelor din 1712 (87%) de procese verbale din țară, astfel excluzând din calcule și datele de peste hotare, Promo-LEX constată că Totalizarea în Paralel a renumărării confirmă rezultatele oficiale preliminare anunțate inițial de CEC. Marja maximă de eroare în urma extrapolării datelor la 1962 secții de votare din țară este de maxim 0,49%. Tabelul cu datele comparative este anexat.

Constatările și recomandările misiunii sunt formulate cu bună credință și au scopul de a contribui la sporirea calității procesului electoral. Monitorizarea alegerilor anticipate parlamentare, preconizate pentru 28 noiembrie 2010, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Proiectul beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED), și National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

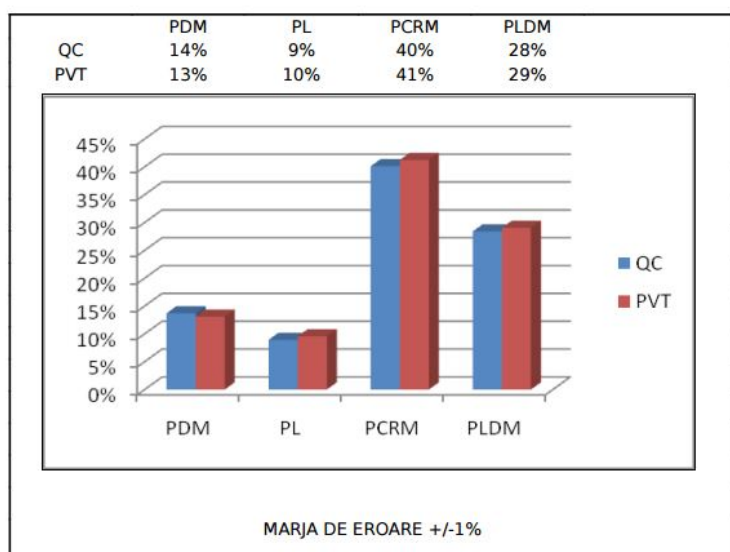
Pentru mai multe detalii contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă, Asociația Promo-LEX, GSM: 069882392, tel: 211-622, e-mail: pr@promolex.md.

DOC – [PVT](#)

Numărarea Paralelă și Numărarea Rapidă a voturilor efectuate de Promo-LEX au confirmat rezultatele preliminare CEC

Promo-LEX, asociație apolitică și neguvernamentală, care are misiunea de a promova democrația și drepturile omului în Republica Moldova, a constatat, după efectuarea unei [Numărări în](#)

[Paralel a Voturilor](#) de la toate cele 1962 de secții de votare

din țară, că rezultatele Numărării Rapide efectuate de Promo-LEX imediat după alegeri s-au încadrat în marja de eroare și au confirmat rezultatele preliminare oficiale anunțate de Comisia Electorală Centrală. Rezultatele pot fi văzute în anexă. Analiza Promo-LEX a vizat atât calitatea proceselor electorale, cât și totalizarea propriu-zisă a voturilor.

„Sunt convins că datorită colaborării și parteneriatelor dintre actorii electorali alegerile s-au desfășurat cu succes și au fost recunoscute mai democratice de mai multe categorii de observatori”, a declarat șeful adjunct al efortului de monitorizare, Pavel Postică. “Din numele echipei centrale Promo-LEX, le mulțumesc observatorilor care au demonstrat devotament și profesionalism pe parcursul întregii misiuni de monitorizare.”

Promo-LEX a constatat că în pofida duratei lungi a zilei alegerilor și condițiilor de muncă foarte dificile în multe secții de votare, unde deseori lipsea agentul termic și iluminarea adecvată, numărarea și totalizarea rezultatelor s-au desfășurat de o manieră ordonată și cu bună credință. Marea majoritate a proceselor-verbale au fost completate fără abateri majore. Din cele 1965 de procese-verbale, doar 4 prezentau contradicții suficient de serioase pentru a fi necesară renumărarea voturilor la secțiile respective. Aceste incidente au fost, în cele din urmă, soluționate. Promo-LEX apreciază faptul că funcționarii din cadrul secțiilor de votare și consiliilor electorale de circumscripție au fost, în mare, cooperanți și au demonstrat bună credință în exercitarea funcțiilor lor.

De asemenea, potrivit observațiilor statistice ale Promo-LEX, 99 la sută din secțiile de votare au fost deschise la timp, interiorul urnelor a fost demonstrat înainte ca acestea să fie sigilate, iar cabinetele de vot au fost amenajate astfel încât să fie asigurat secretul votului. În 94 la sută din secțiile de votare nu au fost înregistrate plângeri din partea concurenților sau alegerilor, iar în 92 la sută,

observatorilor Promo-LEX li s-au demonstrat buletinele de vot în timpul numărării, ceea ce le-a permis să confirme cifrele finale.

Nefiind înregistrate fraude și încălcări majore intenționate, Promo-LEX va folosi această ocazie pentru a oferi sugestii în perfecționarea procesului. În timpul examinării proceselor-verbale, Promo-LEX a depistat totuși contradicții în 362 din totalul proceselor-verbale din țară după cum urmează: Chișinău 76, Bălți 13, Basarabeasca 4, Briceni 8, Cantemir 11, Călărași 10, Cimișlia 7, Criuleni 9, Dondușeni 7, Drochia 1, Dubăsari 3, Edineț 15, Fălești 19, Florești 14, Hîncești 11, Ialoveni 15, Leova 10, Nisporeni 6, Ocnița 4, Orhei 1, Rezina 15, Rîșcani 11, Sîngerei 11, Soroca 21, Strășeni 1, Șoldănești 7, Ștefan Vodă 9, Taraclia 6, Telenești 8, Ungheni 21, UTA Găgăuzia 8. Totuși, aceste contradicții nu sunt suficient de majore pentru a deplasa rezultatele pe țară. Mai mult, unele discrepanțe pot fi atribuite erorilor în timpul procesului de copiere și introducere în baza de date a proceselor-verbale, Promo-LEX a constatat că majoritatea deficiențelor s-au încadrat în patru categorii:

- Erori minore de aritmetică simplă, inclusiv erori de copiere a proceselor verbale și introducere în baza de date Promo-LEX. Calculele au fost efectuate manual, făcându-le susceptibile la eroare umană. Sumele obținute din numărarea voturilor concurenților uneori se deosebeau cu unu sau două voturi. Dat fiind faptul că pe listă erau incluși 39 de concurenți și fiecare necesita o completare separată a datelor, riscul erorilor matematice era, în mod firesc, mare.
- Confuzii în rândul funcționarilor electorali din cauza formulărilor neclare din procesele-verbale. Procesele-verbale conțineau o listă de întrebări care urmăreau facilitarea procesării voturilor, însă felul în care erau formulate acestea era greu de înțeles pentru nespecialiști și explicațiile nu erau indicate,

nemijlocit, pe formulare. Promo-LEX a depistat asemenea erori în câmpurile rezervate pentru numărul total de buletine emise și numărul total de voturi exprimate, precum și în cele rezervate pentru numărul total de buletine primite de către secția de votare și numărul celor care nu au fost utilizate.

- Lipsa practicilor în domeniul verificării. Cu toate că reprezentanților concurenților electorali li se oferă oportunitatea de a studia procesele-verbale, aceștia dau dovadă de lipsă de instruire, sau dorință, în a se folosi eficient de acest drept. În același timp, nu există proceduri oficiale standardizate pentru a corecta erorile depistate. Acest lucru este lăsat la discreția funcționarilor din cadrul secțiilor de votare sau consiliilor electorale raionale.
- Accesul observatorilor la listele electorale a fost limitat în ziua scrutinului. Cu toate că observatorii aveau posibilitatea să verifice listele periodic în timp ce alegătorii își puneau semnăturile pentru a primi buletinul de vot, observatorii Promo-LEX care au solicitat examinarea mai aprofundată a listelor nu au obținut acces deplin.

RECOMANDĂRI

Luând în considerare cele expuse mai sus, Promo-LEX recomandă autorităților publice și electorale:

- Simplificarea și clarificarea întrebărilor conținute în procesele-verbale, precum și includerea instrucțiunilor, în acest sens, nemijlocit în formularul proceselor-verbale;
- Elaborarea și implementarea procedurilor standardizate pentru funcționarii din cadrul BESV și CER de corectare a erorilor depistate prin metode logice de verificare în procesele-verbale;
- Echiparea tehnică a secțiilor de votare pentru a reduce

riscul erorii umane. Astfel, secțiile de votare ar putea fi dotate cu calculatoare și programe de calcul pentru efectuarea operațiilor matematice și de verificare logică. În același timp, condițiile ambientale trebuie îmbunătățite astfel încât funcționarii să beneficieze de iluminare și căldură suficientă pe parcursul întregii zile de scrutin.

- Toți funcționarii de profil trebuie să fie conștienți de responsabilitatea lor de a oferi acces observatorilor la listele electorale și să fie trași la răspundere, de către autoritățile electorale, atunci când nu o fac.

În ziua alegerilor, Promo-LEX a efectuat observarea cuprinzătoare a scrutinului și numărarea în paralel a voturilor (PVT), delegând observatori în toate secțiile de votare din țară. Suplimentar PVT-ului cuprinzător, Numărarea Rapidă efectuată de Promo-LEX s-a bazat pe un eșantion statistic reprezentativ de 299 de secții de votare. Constatările și recomandările misiunii sunt formulate cu bună credință și au scopul de a contribui la sporirea calității procesului electoral. Proiectul beneficiază de asistență tehnică și financiară din partea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Fondului Național pentru Democrație (NED), National Democratic Institute for International Affairs (NDI). Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Asociația Promo-LEX este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, axată pe promovarea valorilor democratice și a standardelor internațional recunoscute în domeniul drepturilor omului în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană. Echipa Promo-LEX este formată din tineri activiști pentru drepturile omului care luptă pentru o schimbare în cadrul societății moldovenești, pentru promovarea democrației și împotriva încălcărilor drepturilor omului în Republica Moldova.

[Date cu privire la Numărarea Paralelă și Numărarea Rapidă – în Anexa](#)

Pentru mai multe detalii, contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă, Asociația Promo-LEX: Tel: (22) 211622, GSM: 069882392, e-mail: pr@promolex.md

---

DOC – [PVT](#)

Numărarea Rapidă Promo-LEX a voturilor în țară prezice rezultatele alegerilor

Asociația Promo-LEX a efectuat Numărarea Rapidă a voturilor în cadrul alegerilor parlamentare anticipate 28 noiembrie 2010. Procedura a fost realizată în baza unui eșantion reprezentativ, care include 299 de secții de votare, din totalul de 1962. Eșantionul a fost creat

prin extragere aleatorie simplă stratificată.

Conform rezultatelor Numărării Rapide, voturile în țară se împart astfel:

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 40,07%;

Partidul Liberal Democrat din Moldova – 28,64%;

Partidul Democrat din Moldova – 13,73%;

Partidul Liberal – 8,90%;

Alți Concurenți – 8,67%.

Numărarea Rapidă este o procedură statistică de evaluare a calității desfășurării votării și prognozarea rezultatelor finale ale scrutinului, cu o precizie maximă. Numărarea Rapidă atât analizează comportamentul secțiilor de votare cât și prezice opțiunile de vot ale alegătorilor. Marja de eroare a rezultatelor este de maxim 1%, calculată în urma procesării a 100% de date din esanțion.

În urma efectuării Numărării Rapide, Promo-LEX este îngrijorat de faptul că cel puțin o treime din procesele verbale au fost calculate eronat și funcționarii electorali de nivelul 2 și 3 nu cunosc procedurile de corectare a erorilor.

În acest context, Promo-LEX recomandă: instruirea corespunzătoare a membrilor BESV și CER atât în ceea ce privește procedura de votare și numărare a voturilor, precum și de calculare și completare a proceselor verbale. Totodată, ar trebui prevăzute expres procedurile de corectare a proceselor verbale completate eronat.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se realizează în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Pentru ziua votării efortul antrenează 2500 de observatori pe întreg teritoriul țării, repartizați în toate secțiile de votare.

Pentru mai multe detalii contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă Promo-LEX, Tel: (22) 211622, GSM: 069882392, email: pr@promolex.md

---

Promo-LEX: start al procesului electoral marcat de nereguli

Pînă la orele 11:00, observatorii Promo-LEX au relatat mai multe nereguli în procesul de desfășurare a scrutinului. Acestea țin de întârzieri în deschiderea secțiilor de votare, lipsa agentului termic, prezența organelor de forță în interiorul

secțiilor de votare, afișajul electoral în raza secțiilor.

Promo-LEX constată deficiențe la deschiderea unor secții de votare

Un număr de secții de votare din țară s-au deschis cu întârziere. Astfel, SV 33 din s. Bugeac, CE UTAG; SV 32 din s. Caplani, SV nr.16 s. Olănești din CER Ștefan Vodă; SV nr.43 s. Larga, CER Anenii Noi s-au deschis după 7.20.

Totodată, în mai multe secții de votare au fost atestate încălcări ale procedurii de deschidere:

- în SV 55 s. Dezghingea CER Utag, buletinele de vot nu au fost numărate în fața observatorilor, la fel listele electorale și buletinele de vot nu au fost distribuite membrilor BESV.
- SV 56 Dezghingea CER Utag, în cadrul pregătirii sv, membrii comisiei au lăsat fără supraveghere buletinele de vot. Ulterior buletinele de vot au fost predate membrilor BESV, fără ca aceștia să semneze primire lor. Procesul verbal de pregătire al sv a fost introdus în urna de vot la ora 7.03.

- În cadrul SV 32/4 s. Alava CER Ștefan Vodă, membrii BESV nu au asigurat înregistrarea observatorilor.
- La SV Bălăbănești, Zăicana , Boșcana CER Criuleni, membrii BESV nu au asigurat înregistrarea observatorilor.

Observatorii Promo-LEX au constatat încălcarea procedurilor electorale în unele secții de votare. Astfel, în SV Hagimus CER Căușeni, președintele BESV a dispus deplasarea urnei mobile la ora 10:00, refuzând participarea oricărui observator la această procedură.

Secții de votare în frig

În cel puțin 35 de secții de votare din țară observatorii Promo-LEX au raportat despre lipsa agentului termic. Printre acestea se numără: SV 54 Coșeni, CER Ungheni; SV 251 Codru, CER Chișinău; 17 secții de votare din CER Sîngerei; SV din s. Șirăuți, CER Briceni; 15 secții de votare din 47 CER Drochia.

Persoane neautorizate sunt prezente în secțiile de votare

Prezența persoanelor neautorizate a fost atestată în mai multe secții de votare:

- În cadrul SV 32/4 s. Alava CER Ștefan Vodă, se aflau persoane fără legitimații.
- În SV 56 Dezghingea CER Utag, timp de 40 min, în incinta sv s-a aflat o persoană fără a avea vreo legitimație.
- În SV 28 s. Avdarma CER Utag , o persoana fără ecuson întreabă alegătorii privitor opțiunea de vot.
- În cadrul SV 32/4 s. Alava CER Ștefan Vodă, se aflau persoane fără legitimații.
- În cel puțin trei secții de votare au fost observați reprezentanții poliției (SV 55 s.Dezghingea, CER UTAG; SV s. Grigorevca, CER Căușeni; SV nr.285 s.Goiana, CER Chișinău).

Concurenții electorali continuă să facă agitație electorală

În raionul Criuleni, pe traseul Chișinău – Criuleni, circulă

un autobuz cu afișaj electoral PCRM lipit pe exteriorul autocarului.

Observatorii Promo-LEX au atestat prezența afișelor electorale în raza de 50 metri a mai multor secții de votare din țară:

- SV 12 s. Cimișeni, CER Criuleni (afișaj electoral PCRM);
- SV 19 s. Dubasarii Vechi, CER Criuleni (afișaj electoral PLDM);
- SV 32 s. Semionovca, CER Ștefan-Vodă;
- SV 14 s. Coșernița, CER Criuleni (afișaj electoral PLDM).

Cetățenii din Corjova din nou întâlnesc obstacole în realizarea dreptului la vot.

Miliția transnistreană a suplimentat numărul de posturi, a înconjurat satul și a înăsprit și intensificat controlul la aceste posturi. "Considerăm aceste acțiuni drept intimidare a alegătorilor. În rapoartele difuzate în perioada campaniei am atenționat asupra faptului că o astfel de situație ar putea avea loc," a spus Ion Manole.

La această oră, Promo-LEX a colectat datele de la observatorii din eșantionul privind numărarea rapidă a voturilor. Observatorii au raportat că 99% din secțiile de votare din țară s-au deschis la timp, în 1% din cazuri secțiile deschizându-se pentru votare după ora 7:15. În 2% din secții din eșantion, observatorii Promo-LEX li s-a interzis accesul în secția de votare la ora deschiderii secției.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se realizează în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Pentru ziua votării efortul antrenează 2500 de observatori pe întreg teritoriul țării, repartizați în toate secțiile de votare.

Pentru mai multe detalii contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă Promo-LEX, Tel: (22) 211622, GSM: 069882392, email: pr@promolex.md

---

Promo-LEX: Mijlocul zilei alegerilor marcat de abateri de însemnătate variată

Pînă la orele 15:00, observatorii Promo-LEX au constatat noi deficiențe în procesul electoral. Acestea vizează probleme precum: amenajarea necorespunzătoare a SV, prestația deficientă a membrilor BESV, încălcările procedurii de vot, agitația

electorală nepermisă, abaterile în procesul votării la locul aflării și transportarea alegătorilor la secțiile de votare.

Amenajarea necorespunzătoare a SV:

Observatorii din teritoriu confirmă în continuare situația precară a unor secții de votare, care nu sunt amenajate corespunzător cadrului normativ. În acest context pot fi menționate:

- SV 133 Chișinău, unde cabinele de vot sunt echipate cu pînză transparentă, care nu permite votarea secretă;
- SV nr.22 s. Ciutești, CER Nisporeni, în care lipsește lumina;
- SV nr.108 Chișinău, sect. Botanica a fost deconectată de la energie electrică pentru 2 minute.
- Situația precară și amenajarea necorespunzătoare a localurilor BESV și a localurilor destinate votării a fost una dintre îngrijorările menționate în rapoartele anterioare Promo-LEX.

Prestația membrilor BESV:

Activitate membrilor BESV este deficitară în unele secții de votare, astfel:

- în SV nr.22 Ciutești, CER Nisporeni, Membrii BESV au înregistrat în listă 4 observatori, pe când în secția de votare se află 9 observatori;
- în SV nr.17 s. Corjeuți, CER Briceni, a fost eliberat un buletin de vot în baza pașportului național pentru călătorii în străinătate;
- în SV nr.22. s.Pohrebea, CER Dubăsari, s-a constatat lipsa președintelui și vicepreședintelui timp de 2 ore;
- Sv nr.34 or. Bălți, CER Bălți, a fost închisă de la 10.05 până la 10.25, din cauza chemării ambulanței pentru un alegător căruia i s-a făcut rău.

Procedura de vot:

În mai multe localități din țară funcționarii electorali au admis încălcări ale procedurii de vot. Aceste abateri țin, în special, de: intrarea mai multor persoane în cabinetele de vot și împiedicarea realizării dreptului la vot pentru persoanele cu dizabilități de vedere. De asemenea, observatorii Promo-LEX au constatat cazuri când funcționarii electorali au fost nevoiți să găsească soluții, legitime și mai puțin legitime, pentru situația când urnele erau deja pline. Astfel:

- în SV nr.12 s.Dubăsarii Vechi CER Criuleni, soțiilor li se permite să intre împreună în cabina de vot;
- în SV nr.37 s. Scorțeni CER Telenești, s-a interzis unei persoane cu dizabilitate de vedere să fie însoțită în cabina de vot de o altă persoană;
- în SV Nr.19 s. Bursuceni, CER Sîngerei, mai mulți alegători țineau la vedere buletinele de vot cu ștampila aplicată pe denumirea concurentului electoral;
- în SV 289 Grătiești, CER Chișinău, un alegător căruia i s-a eliberat un buletin de vot a întors buletinul de înapoi membrului comisiei și a ieșit din SV pentru a vorbi la mobil. Buletinul întors de către acesta a fost anulat, cetățeanului refuzându-i-se oferirea altui buletin la întoarcere;

- SV nr.41 s.Varnița, CER Anenii Noi a fost închisă pentru 10 minute, timp în care a fost pregătită a doua urnă de vot, prima fiind deja plină. A doua urnă de vot a fost confecționată din carton, în aceasta nefiind introdus procesul verbal. Aceeași situație a fost constatată la SV 40 Varnița, CER Anenii Noi, care a fost închisă pentru 7 minute.

Listele electorale:

Listele electorale în unele secții de votare sunt imperfecte, astfel:

- în SV nr.5 or.Comrat, CER UTAG s-a constatat absența a 28 persoane, care au fost introduse în listele suplimentare;
- în sv nr.4 or.Comrat, CER UTAG, în lista de bază nu s-au regăsit 33 de persoane.

Agitație electorală:

Mai mulți concurenți electorali continuă să facă agitație electorală, contrar prevederilor legislației. Astfel de cazuri au fost constatate în r. Ungheni (agitație electorală prin sms, cu mesajul „Golosui za POBEDU, Golosui za LUPU”) și în preajma SV nr.3 or. Taracalia, CER UTAG (primarul de Taraclia – Gaidarji Vasilii – făcea agitație în favoarea unui concurent electoral.)

Votarea cu urna mobilă:

Cererile pentru votare la locul aflării se depun personal sau de către rude sau asistenți sociali. Observatorii Promo-LEX au constatat abateri de la procedura votării cu urna mobilă, în cel puțin două secții de votare din două circumscripții electorale. Spre exemplu în SV.36 s. Cazaclia, CER UTAG, au fost constatate 6 cereri de votare la locul aflării, întocmite de către asistente medicale, iar la SV nr.33 s. Hagimus CER Căușeni, au fost depuse, 80 cereri de votare la locul aflării, dintre care 47 au fost depuse de către călugări.

Transportarea alegătorilor:

În mai multe localități a fost atestată transportarea

alegătorilor la secțiile de votare de către concurenții electorali. În r. Anenii Noi, un concurent electoral a organizat transportarea alegătorilor din or. Bender în s.Varnița, folosind 2 autobuse. La fel s-a procedat și în r.Criuleni, unde un alt concurent electoral a transportat alegători la secția de votare din s. Zolonceni la SV nr.12/3 or.Criuleni cu un autobus marcat cu afișajul concurentului respectiv.

Regiunea transnistriană:

La intrarea în or.Bender, pe traseul Chișinău-Bender, postul de grăniceri transnistrian, a fost întărit cu efectiv dublu.

În s. Corjova, în apropierea liceului teoretic Mihai Eminescu, s-a constatat prezența circa 100 de persoane cu placate " Net Viboram V Prednestrovii, Net Rumînizații V PMR". O situație similară s-a constatat la gimnaziul din s. Corjova. Manifestanții se află în stare de ebrietate.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se realizează în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Pentru ziua votării efortul antrenează 2500 de observatori pe întreg teritoriul țării, repartizați în toate secțiile de votare.

Pentru mai multe detalii contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă Promo-LEX, Tel: (22) 211622, GSM: 069882392, email: pr@promolex.md

---

Sfârșitul zilei votării marcat de noi incidente

La finele zilei de votare au fost constatate incidente majore în procesul de votare. Promo-LEX este în special îngrijorat de încălcări precum votarea multiplă, agitația și afijaul electoral în cadrul/preajma secțiilor de votare, precum și incompetența membrilor BESV și a

funcționarilor publici în unele secții de votare.

Vot Multiplu:

Observatorii Promo-LEX au raportat câteva cazuri de vot multiplu și tentative de vot multiplu.

Numele alegătorului Petru Știrbate, președinte al Organizației Teritoriale a PLDM din or. Orhei, a fost identificat pe listele electorale ale două secții de votare: SV nr. 67 s. Lucașeuca, CER Orhei, (nr. 1498 în lista electorală) și SV nr. 11 or. Orhei, CER Orhei (nr. 650 din lista electorală). Potrivit listelor, Petru Știrbate ar fi votat în ambele secții. Semnăturile aplicate în dreptul numelui acestui alegător aparent nu coincid, deși datele personale sunt aceleași. Știrbate a declarat public că a votat în SV din or. Orhei, în timp ce observatorul Promo-LEX a confirmat că Știrbate a votat în SV din Lucașeuca. Pe acest fapt, PD a depus o sesizare în baza căreia s-a întocmit un proces-verbal și materialele au fost transmise către instanțele de anchetă.

Alegătorul Ana Maler a încercat să voteze a doua oară în SV nr. 40 Varnița, CER Anenii Noi, însă la momentul preluării buletinului de vot, ea a fost recunoscută de către observatorul PDM, la verificare s-a confirmat că doamna a votat mai devreme și nu i s-a permis să voteze.

În SV nr. 212 mun. Chișinău, o persoană înregistrată în listele electorale de bază a încercat să voteze în mod repetat cu două ore după prima votare, prezentând o nouă fișă de

însoțire a buletinului de identitate. Membrii comisiei BESV recunoscînd vizual votantul au prevenit exercitarea repetată a votului.

Afișaj electoral:

Rapoartele observatorilor Promo-LEX constată cîteva cazuri de plasare a afișajului electoral ale concurenților PL, PLDM și PSD în interiorul și în apropierea a două secții de votare din Chișinău.

Prestația membrilor BESV:

Au fost constatate cazuri multiple în care membri ai BESV au manifestat un comportament deficient, luînd decizii fără suport legal.

- În SV nr. 15 s. Horodiște, CER Dondușeni, secretarul comisiei Gandrăbură Anatolie discuta cu mai mulți alegători în parte, înainte ca aceștia să intre în cabina de vot .
- În SV nr. 6 mun. Chișinău, observatorului Promo-LEX i s-a interzis accesul la lista electorală motivînd interdicția prin respectarea secretului de vot al alegătorilor.
- La SV nr.1 or. Sângerei, CER Sângerei, a fost deschisă urna de vot înainte de închiderea secției de votare, din cauza umplerii acesteia, iar buletinele de vot au fost sigilate în saci. La acest eveniment a participat președintele CER Sângerei.

Comportamentul funcționarilor publici:

Au fost constatate cazuri separate în care funcționarii publici au făcut agitație electorală.

La SV nr. 44 s. Stolniceni, CER Edineț, primarul Timoșca pe parcursul zilei, a făcut agitație în favoarea PCRM.

În raza de 100 de metri de SV nr. 12 s. Ciobalaccia, CER Cantemir, membrul PLDM Percin care deține funcția de consilier raional, îndemna alegătorii să voteze pentru PLDM.

Procedura de vot:

Observatorii Promo-LEX au constatat încălcări ale procedurii de vot. Au fost raportate cazuri de votare în baza altor acte decât cele prevăzute de legislație. În mai multe secții de votare studenților nu li s-a asigurat dreptul la vot pe motivul că ei nu sunt incluși în listele de bază, iar în altele nu a fost asigurat secretul votului, cetățenii intrând câte doi în cabina de vot.

Votarea cu urna mobilă:

Au fost constatate cazuri separate de votare neconformă cu urna mobilă.

- La SV nr. 2 or. Basarabeasca, CER Basarabeasca, membrii BESV s-au deplasat cu două urne mobile la ore diferite, contrar procedurii.
- La SV nr.11 S. Căpriana, CER Strășeni, s-a constatat că asistentul social a depus 43 de cereri de votare la locul aflării, însă doar 16 alegători și-au exercitat votul în baza acestora.
- Membrii comisiei de la SV nr. 145 mun. Chișinău, CER Chișinău, în lipsa cererilor scrise și a certificatelor medicale, au fost contactați telefonic de către directorul spitalului căilor ferate, care a solicitat deplasarea la spital cu urna mobilă de vot, specificând necesitatea a 79 de buletine de vot. La această solicitare s-a dispus trimiterea urnei mobile cu 82 de buletine de vot.

Agitație electorală:

Observatorii Promo-LEX raportează, în continuare, cazuri de agitație electorală din partea candidaților în cadrul secțiilor de votare sau în apropierea acestora.

- În SV nr. 26 s. Piatra Albă, CER Ialoveni, în incinta căreia reprezentantul PCRМ făcea agitație electorală;
- În SV nr. 25 s. Mileștii-Mici, CER Ialoveni, unde Nicolai Andronache candidat la funcția de deputat pe

- lista PL împreună cu alți reprezentanți ai PL desfășura agitație electorală în apropierea secției de votare;
- În SV nr. 5 or. Basarabeasca, CER Basarabeasca, unde președintele Organizației de Tineret a PCRM din localitate îndemna alegătorii să voteze pentru partidul pe care îl reprezintă.
  - În or. Edineț, unde se difuzează sms cu următorul mesaj: „Golosul za pobedu, golosul za Lupu”;
  - În s. Șerpeni, CER Anenii Noi, unde în fața magazinului MOLDCOOP din centrul satului, în apropierea SV este instalat un cort în care se află o masă cu pahare cu alcool, iar o persoană îndeamnă alegătorii să voteze PCRM;
  - În SV nr. 16 s. Ciobanovca, CER Anenii Noi, doi alegători, dintre care unul în stare de ebrietate au făcut agitație electorală în favoarea PCRM, la diferite ore;
  - În SV nr. 15 s. Horodiște, CER Dondușeni, în care secretarul comisiei a făcut agitație electorală. Toți observatorii partidelor au depus sesizări;
  - În SV nr. 6 or. Ialoveni, CER Ialoveni, unde în raza de 100 de metri de la SV, s-a constatat că membrii PL serveau cu votcă alegătorii.
  - În SV nr. 24 s. Colibabovca, CER Leova, unde concurentul electoral PDM împărțea pliante.

Prestația observatorilor:

Au fost observate cazuri în care observatori din partea concurenților electorali au făcut agitație în cadrul secțiilor de votare.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se realizează în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Pentru ziua votării efortul antrenează 2500 de observatori pe întreg teritoriul țării, repartizați în toate secțiile de votare.

Pentru mai multe detalii contactați: Cristina Nicolenco, Ofițer de Presă Promo-LEX, Tel: (22) 211622, GSM: 069882392,

email: pr@promolex.md